

Zara: precariedad, import-export

20 de marzo de 2009

Albert Sales i Campos

Activista de la Campaña Ropa Limpia

Profesor del Departamento de Ciencias Políticas de la Universitat Pompeu Fabra

Del 17 al 21 de marzo, en el Paseo de Gracia de Barcelona, delante de una tienda Zara, un grupo de trabajadores y trabajadoras protestaban por la quiebra de la empresa para la que trabajaban hasta unas semanas atrás. EMS s.a. empleaba a 126 personas y la mayor parte de su negocio consistía en amueblar y condicionar las tiendas del gigante de la moda española, Inditex. Sin duda, apostar por un cliente, por grande que sea, no es una estrategia que aporte seguridad a una pyme, y las personas que se manifestaban ante Zara culpan de su situación, en primera instancia, al propietario y gerente de su centro de trabajo. Pero también expresaban su rabia e impotencia cada vez que leen en los periódicos que el propietario de Inditex, Amancio Ortega, posee la mayor fortuna de España y está en el selecto grupo de las diez fortunas más importantes del mundo.

El cese de los pedidos por parte de Inditex obedece sólo a una causa: la disponibilidad de mano de obra más competitiva en otros lugares. La empresa actúa con su proveedor de mobiliario igual que con sus proveedores de ropa. Se buscan fábricas y talleres situados en países con mercados laborales más “competitivos” que abandonarán sin ningún escrúpulo cuando encuentren lugares más rentables o personas dispuestas a trabajar más por menos. Los cierres de empresas textiles ha sido una constante en el estado español en las últimas décadas y, en muchas ocasiones, su producción se ha trasladado a Marruecos. En los últimos meses, entre las trabajadoras de Tánger circulan rumores acerca de los cierres que se avecinan y del posible traslado de producción de grandes firmas de moda a China. Ante la inseguridad generada, ¿Quién va a exigir mejoras laborales? ¿Quién se enfrentará a su empleador pidiendo que se pague el salario mínimo o negándose a realizar horas extras forzadas? Las trabajadoras que se atreven a hablar de sindicación y de derechos laborales son reprendidas por patrones y compañeras: “¿Qué es lo que buscas? ¿Que no nos lleguen encargos?”

Las grandes corporaciones transnacionales pueden no ser la mano ejecutora de los despidos y quiebras pero el sistema neoliberal las ha dotado de todos los medios imaginables para disponer de los trabajadores y las trabajadoras según sus intereses. Las reglas del comercio y de las finanzas internacionales permiten a los más grandes repercutir los riesgos de sus negocios a eslabones más débiles de la cadena de producción. Para abandonar un proveedor no es necesario un expediente de regulación de empleo y se atribuir su cierre a la mala gestión o a la crisis sin dar mayores explicaciones a los actores sociales. Mientras la crisis lleva a las empresas proveedoras a la quiebra, los beneficios de Inditex en el ejercicio de 2008 alcanzaron los 843 millones de euros. Y no es la única empresa del sector que esta “sorteando” con éxito la crisis. Nike, otro gigante, acumuló 391 millones de dólares de beneficios sólo durante el último trimestre de 2008.

En respuesta a las críticas surgen las “buenas prácticas en responsabilidad social empresarial” pero la autorregulación de los gigantes corporativos no va a poner a la economía al servicio de las personas. Las medidas voluntarias de responsabilidad social tienen como objetivo último preservar el entorno favorable de las últimas décadas y evitar que se impongan límites a las omnipotentes empresas transnacionales a base de realizar algunas concesiones que puedan servir además para presentarse como empresas comprometidas con el medio ambiente y con la sociedad.

Que las empresas transnacionales españolas triunfen en la economía global no beneficia en absoluto a los trabajadores y las trabajadoras del país. A los ganadores del sistema les importa poco el bien común de países, naciones o comunidades. Ni en su país de origen, ni en los países donde trabajan tienen como misión generar puestos de trabajo estables, ni fortalecer las redes de pequeñas empresas, ni reforzar los mercados locales, ni hacer respetar los derechos laborales y humanos más básicos. Su misión es el generar dinero y crecer, y las personas constituyen una de las materias primas necesarias para ello.

Zara: precariedad, import-export

20 de març de 2009

Albert Sales i Campos

Activista de la [Campanya Roba Neta](#)

Professor del Departament de Ciències Polítiques de la Universitat Pompeu Fabra

Del 17 al 21 de març, al Passeig de Gràcia de Barcelona, davant de la botiga Zara, un grup de treballadors i treballadores protestaven per la fallida de l'empresa per a la qual treballaven fins a unes setmanes enrere. EMS s. a. donava feina a 126 persones i la major part del seu negoci consistia a moblar i condicionar les botigues del gegant de la moda espanyola, Inditex. Sens dubte, apostar per un client, per gran que sigui, no és una estratègia que aporti seguretat a una pime, i les persones que es manifestaven davant Zara culpen de la seva situació, en primera instància, al propietari i gerent del seu centre de treball. Però també expressaven la seva ràbia i impotència al llegir als diaris que el propietari d'Inditex, Amancio Ortega, posseeix la major fortuna d'Espanya i està en el selecte grup de les deu fortunes més importants del món.

El cessament de les comandes per part d'Inditex obeeix només a una causa: la disponibilitat de mà d'obra més competitiva en altres llocs. L'empresa actua amb el seu proveïdor de mobiliari igual que amb els seus proveïdors de roba. Es busquen fàbriques i tallers situats en països amb mercats laborals més "competitius" que abandonaran sense cap escrúpols quan trobin llocs més rendibles o persones disposades a treballar més per menys. Els tancaments d'empreses tèxtils ha estat una constant en l'estat espanyol en les últimes dècades i, en moltes ocasions, la seva producció s'ha traslladat al Marroc. En els últims mesos, entre les treballadores de Tànger circulen remors sobre els tancaments que s'aveïnen i del possible trasllat de producció de grans firmes de moda a Xina. Davant la inseguretat generada, Qui exigirà millores laborals? Qui s'enfrontarà al seu cap demanant que es pagui el salari mínim o negant-se a realitzar hores extres forçades? Les treballadores que s'atreveixen a parlar de sindicació i de drets laborals reben pressions per part dels patrons i de les pròpies companyes: "Què és el que busques? Que no ens arribin encàrrecs?"

Les grans corporacions transnacionals poden no ser la mà executora dels acomiadaments i fallides però el sistema neoliberal les ha dotat de tots els mitjans imaginables per a disposar dels treballadors i les treballadores segons els seus interessos. Les regles del comerç i de les finances internacionals permeten als més grans repercutir els riscos dels seus negocis a baules més febles de la cadena de producció. Per a abandonar un proveïdor no és necessari un expedient de regulació d'ocupació i es pot atribuir el seu tancament a la mala gestió o a la crisi sense donar més explicacions als actors socials. Mentre la crisi duu a les empreses proveïdores a la fallida, els beneficis d'Inditex en l'exercici de 2008 van arribar als 843 milions d'euros. I no és l'única empresa del sector que aquesta "sortejant" amb èxit la crisi. Nike, un altre gegant, va acumular 391 milions de dòlars de beneficis només durant l'últim trimestre de 2008.

En resposta a les crítiques sorgeixen les "bones pràctiques en responsabilitat social empresarial" però l'autoregulació dels gegants corporatius no posarà l'economia al servei de les persones. Les mesures voluntàries de responsabilitat social tenen com objectiu últim preservar l'entorn favorable de les últimes dècades i evitar que s'imposin límits a les omnipotents empreses transnacionals, a força de realitzar algunes concessions que puguin servir, a més, per presentar-se com empreses compromeses amb el medi ambient i amb la societat.

Que les empreses transnacionals espanyoles triomfin en l'economia global no beneficia en absolut als treballadors i les treballadores del país. Als guanyadors del sistema els importa poc el bé comú de països, nacions o comunitats. Ni en el seu país d'origen, ni en els països on treballen tenen com missió generar llocs de treball estables, ni enfortir les xarxes de petites empreses, ni reforçar els mercats locals, ni fer respectar els drets laborals i humans més bàsics. La seva missió és el generar diners i créixer, i les persones constitueixen una de les matèries primeres necessàries per a això.